

Beszélgetés dr. Magyarai Bélával

— *Neved hallatán elsősorban az űrhajózás jut az emberek eszébe, de a bennfentesek tudják, hogy a csillagászat is érdekel. Hogy kezdődött?*

— Ez még gyerekkoromban történt. 8–10 éves koromban sokat jártam ki tanyára rokonokhoz. Fűvet kaszáltam, állatokat etettem, vigyáztam rájuk. Akkor még se televízió, se videó nem volt. Esténként kifeküdtem a fűbe és néztem a csillagos eget. Annyit már tudtam, hogy melyik a Nagy Göncöl, azt is, hogy a fényes derengő sáv a Tejút. Egy-egy hullócsillagot is elkaptam néha, esetleg egy műholdat és amire még emlékszem az egy szabad szemmel is látható üstökös, úgy 57–58 környékén. Szóval nagyon megfogott a csillagos és szépsége, hangulata.

— *Amikor kifeléjöttél a rétre, és láttad az áthaladó műholdat, akkor tudtad, hogy az egy műhold?*

— Persze, ez akkor nagy szenzáció volt. 8 éves voltam, amikor az első Szputnyikot fellőtték a szovjetek és nagyszerű érzés volt hallani a bip-bip-jét. Nem telt bele négy év és világgá kürtölték az első ember, Gagarin repülését. Nem is gondolhattam arra, hogy egyszer egy magyar is kikerülhet a világűrbe, pláne, hogy én is a „tűz” közelében leszek.

— *A csillagászat mely területe érdekelt leginkább?*

— Mindig érdekelt az, hogy alakult ki a világ, miért vagyunk egyáltalán a Földön, hol a helyünk a Világmindenségben. Sok könyvet elolvastam. Valahogy így szerettem meg a csillagászatot.

— *Észleltél is, vagy csak nézelődtél?*

— Sajnos soha nem volt egy igazi komoly csillagászati távcsövem. Van egy binokulárom, de azzal is lehet nézelődni. Már nem tudom megmondani, mikor néztem először távcsőbe, de a csillagképek nagyon izgatták a fantáziámat.

— *A csillagászat terén nem állt szándékodban előre lépni?*

— Megfordult a fejemben, de nem volt rá időm. Repülőgép vezető lettem, amihez kicsit közelebb áll az űrhajózás. Három évet tanultunk a Szovjetunióban. 1969 júliusában még itthon voltam, amikor Neil Armstrong megtette az első lépéseket a Holdon. 72-ben végeztem és rá hat évre én is jelentkezhettem űrhajósnak. Óriási volt a fejlődés azokban az időkben. Ma már megszokott dolog az űrrepülés, ezért senki nem figyel rá. A sajtó is csak akkor foglalkozik velem, ha valami baj történik, mint amikor az egyik amerikai űrhajós majdnem kiverte a szemét az expanderrel. Ez már hír! (Ekkor elővették a dolgot és megmutatták, hogy milyen veszélyes az űrhajózás.)

— *Ha már itt tartunk, hadd kérdezzem meg: a szovjetek hogy élték meg azt, hogy az amerikaiak megelőzték őket a Holdon?*

— Agyonhallgatták a dolgot. Bejelentették, hogy volt egy expedíció, amely leszállt a Holdra, és ennyi volt a hír. Amikor látszott, hogy csak megismételni tudják azt, amit az amerikaiak csináltak, a politika levette a napirendről az emberes hold-programot.

— *Ugye nem szakítottál a csillagászáttal?*

— A csillagászat iránti érdeklődésem az űrhajós kiképzésen vett újabb fordulatot. Addig is érdeklődtem, nézelődtem és nagyon sokat olvastam. A felkészülés során a navigáció miatt meg kellett tanulni mind a 88 csillagképet, sőt a csillagok neveit is. Egy kisplanetáriumban gyakoroltunk Csillagvárosban, és fel kellett ismerni az összeset. Erre azért volt szükség, mert ha elromlik valami és mi pont a földárnyékban tartózkodunk, akkor az űrhajót a csillagok alapján kellett volna tájolni fékezésnél. Elég bonyolult művelet és nekem kellett segíteni a parancsnoknak. Sokszor lejátszottuk ezt, nagyon izgalmas volt.

Amikor visszajöttünk Csillagvárosból, bekapcsolódtam az amatőr csillagászati mozgalomba. A 1986-ban egy csillagászati expedíció tagjaként eljutottam Krétára. Nagyon örültem, hogy láthattam a Halley-üstökösöt, két évvel később az egyiptomi expedíció keretében lementem annyira délre, ahonnan már láthattam a Dél Keresztjét.

Az egyetemi éveim alatt két félévet tanultam csillagászati alapismereteket Marik Miklóstól. Könyvtáramban ott vannak a szakkönyvek, időnként előveszem őket és átolvasom. Próbálok lépést tartani az eredményekkel. Alapító tagja voltam az újjáalakult Magyar Csillagászati Egyesületnek.

— *Vannak-e terveid amatőr csillagászként?*

— Mindig szerettem volna egy szép csillagászati távcsövet, erről ma sem tettem le. Van egy jó fényképezőgépem, a kettőt össze kéne rakni és fényképezni.

— *Hol tudnád használni?*

— Sajnos én is elég fényszennyezett helyen lakom, de biztosan találnék valami megoldást. A gyermekeimet is szívesen beoltanám velem, akik így is nagyon érdeklődnek a csillagászat iránt.

— *Reméljük sikerülni fog, és egyszer talán a Meteorban még a fotóidat is látni fogjuk. Sok sikert hozzá és köszönöm a beszélgetést.*

TRUPKA ZOLTÁN

Címlapunkon: otthonunk, a Föld

Ezt a részletgazdag képet a NASA Goddard Space Flight Center kutatói állították össze különböző mesterséges holdak által készített felvételekből. A GOES (Geostationary Operational Environmental Satellite (GOES)), a SeaWiFS (Sea-viewing Wide Field-of-view Sensor) és a POES (Polar Orbiting Environmental Satellite) adatait használták fel. A felszín magassági különbségeit 50-szeresére növelve sikerült elérni, hogy a domborzatot szinte térhatásúan látjuk. A kép további érdekessége a Mexikó partjaitól nyugatra megfigyelhető Linda hurrikán örvénylő felhőzete (1997. szept. 9.), továbbá a balra fent látható Hold, melynek képét GOES-felvételek alapján rekonstruálták.